

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quid vespere fecit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

reddere: nunquid non & Africa sanctorum martyrum corporibus plena est? Et tamen nusquam hic scimus talia fieri. Sicut enim quod Apostolus dicit; Non omnes sancti habent doctrinam, nec omnes habent diuinationem spirituum; ita nec in omnibus memoriis sanctorum ista fieri voluit ille, qui diuidit propria unicuique prout vult.

Plane eadem ratio est. Deus omnia dat, sed prout vult, si cui dedit, ut mihi opituletur, cur non eum appellem? Calumnia igitur est ideo eos in morbis inuocari, quia eodem ipsi laborarunt, multa sanctorum millia febribus mortua sunt, aut laborarunt, nec tamen ideo inuocamus.

VERSUS 16.

Vespere autem facto, obtulerunt ei multos demonia habentes: & eiciebat spiritus verbo: & omnes male habentes curauit.

QUESTIO I.

Quid vespere fecit?

Vespere accedunt. §. 1. Nonnulli attulisse vespere, quod inter diu non possent praeturbare, aut putarent licitum non esse propter sabbatum. Forte nonnulli pudori consulentes suo, tempus quo minus noscerentur, quaesierunt. Ratio tamen ipsa, & consideratio temporis ostendit hos in vespere reiectos; nam dum multos curat, centurionem accedit, redit, cenat, fama vulgatur, atque ita, ut quisque poterat, suos adducit.

Furioli non sunt. Verbo eicit, ut absoluta potentia significetur. Cicer. 2. Catil. Ego vehemens ille consul, qui verbo ciues in exilium eicio. Quod ego si verbo consequi possem, istos ipsos eicerem, qui hac loquuntur. Hic igitur pariter loquendi modo, & potestatis visu, apparet diuinitas seu increata potentia, qua non orando, sed imperando operatur.

Beza minime audiendus, qui eos coniungit, qui naturali, & a medicis sanabili furore laborabant. Non enim demoniaci illi vocantur, nec a demone obsidentur, ut suo loco dicam.

§. 2. Inter Iudaeos eo tempore multi demoniaci erant, lapsis moribus, & regnante ubique in cordibus demone. Inter Samaritanos plures, & gentes plurimi; & qui dem multo tempore deinceps vehementer gentilium corpora, a demonibus vexata sunt. Tertull. in Apolog. videatur, & Hier. in vita Hilarionis.

§. 3. Bullingerus demoniacos ad duos, aut exorcistas negat adducendos, sed custodiendos, & orandum, fore ut exerat Dei auxilium in coru sanctorum.

In caetu Caluini nunquam demon pulsus. Desperabat homo non incautus posse aliquando a se, suisque demones expelli: nos a Patribus edocti, & ad sanctos, & ad exorcistas demoniacos deducimus. Fecerant id olim Christiani in fidei primordiis Act. 19. Virtutes non qualibet faciebat Deus per manum Pauli, ita ut etiam super languidos ferrentur a corpore eius sudaria & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.

Et olim coniectum in Helisei sepulchrum cadauer reuixit. 4. Reg. 13. Tu vide Hieronymum Epist. ad Eustochium, Augustinum lib. 22. de ciuit. cap. 8. Basilium in orat. de Hamante, Gregorium Nazianz. & Cyprianum, Amb. de Gernasio & Protasio, Gregor. Nyssenum & Theodorum, Theodoretum de mar yribus ad Graecos. Epiphanius in vita Ezechielis, Isaiae, Ieremiae. Et si vetustiora quaeris Cyprianum Epist. 2. & Epist. 76. ad Magnum; Quod hodie etiam geritur, ut per exorcistas voce humana & potestate diuina flagelletur, & vratur, & torqueatur diabolus: & cum exire se, & homines Dei dimisere saepe dicat, in coramen quod dixe-

rit, fallat, & id quod per Pharaonem prius gestum est, eodem mendacio oblationis & fraudis exerceat.

Fatemur non deducendos ad exorcistas quales sunt in 7. de ver. & extraord. cognit. c. 1. §. medicos. Si incantauit vel imprecatus est, vel (ut vulgari verbo impostorum vrar) exorcizauit; non sunt ista medicina genera. Illos enim impostores iudicauit Vlpianus Alexandri Imp. Consiliarius, ita enim de Christianis iudicabant, Tacitus Suetonius, alii. Lex autem non veros exorcistas, sed impostores constringit.

Quod si etiam antiquiora spectemus, habemus Tertull. Apol. cap. 23. Atquin omnis hac nostra in illis dominatio & potestas de nominatione Christi valet, & de commemoratione eorum qua sibi a Deo per arbitrium Christum imminencia expectant. Christum timentes in Deo, & Deum in Christo, subiunguntur seruis Dei, & Christi. Ita de contractu, deque assatu nostro, contemplatione, & representatione ignis illius correpti, etiam de corporibus nostro imperio excidunt inuiti & dolentes, & vobis praesentibus erubescunt. Credite illi cum verum de se loquuntur, qui mentientibus creditis. Nemo ad suum dedecus mentitur, quin potius ad honorem. Hac denique testimonia Deorum vestrorum Christianos facere consueuerunt quia plurimum illis credendo in Christo Domino credimus.

Quod si antiquissima mauis, adeatur Areopagita Eccles. Hierarchia cap. 2. Nam quae Ioseph. lib. 8. de exorcistis Salomonis habet, in dubium vocari possent. Si denique vetera, media, noua & admiranda quispiam desiderat, legat doctissimum & accuratissimum scriptorem Petrum Thyraeum huius Academie aliquando Professore de demoniacis pag. 3. c. 43. & consulet quos ipse citat & plurimos & fidelissimos.

VERSUS 17.

Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam, dicentem, ipse infirmitates nostras accepit: & agrotationes nostras portauit.

QUESTIO I.

Quomodo nostras infirmitates portauit?

§. 1. Apud Isaiam ita legitur, vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit. Euangelista vocat dolores, & vobis, infirmitates & morbos. Tertull. vocat valetudines. Septuaginta verterunt τὰς ἀποκρίσεις in se suscepit, סבל Sabal, quali humeris tulit.

De doloribus Christi Petrus accipit, Ep. 1. c. 2. 24. & quidem crucis. Matthaeus & Petrus facili negotio conciliari possunt. Christus enim nostros morbos portauit, & pertulit, non modo quia eius dolore sanati sumus, hoc est, passione sua peccata iustulit; sed etiam quia idcirco se exinanivit formam serui accipiens, & corpus mortale, ut nostris languoribus mederetur corporis & animae curator. Tulit autem, & a nobis abstulit, non patiendos tartareos damnatorum dolores, sed molestias huius vitae, mortisque ditatam. Hinc apparet quam impia sit argumentatio catechismi Heidelbergiani; probat enim Christum oportuisse nostros dolores ferre, quia nos ab illis liberauit: nam a quo nos liberauit, id ferre debuit. Ea de re agitur cap. 27. & locum citabo & verba. Hac sententia Prophetae blasphemam rationem fulminat. Demoniacos, leprosos, febrientes, caecos, maleducos, malis suis Dominus liberauit, nec ferre debuit tamen illa debuit. Cur igitur fuit opus, eum infernos impii, & damnati hominis cruciatus subire, vrab